

Poština plačana v gotovini.

GLEDALIŠKI LIST

SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA 1947 - 1948

B. A. Lavrenjev

Za srečo tistih, ki so na morju

11

Vsebina:

Dr. Bratko Kreft:

B. A. Lavrenjev

Fran Žižek:

Nekaj misli ob uprizoritvi igre

»Za srečo tistih, ki so na morju«

Premiera dne 17. aprila 1948

B. A. LAVRENJEV:

Za srečo tistih, ki so na morju

Igra v treh dejanjih (7 slikah). — Prevedel dr. Nikolaj Preobraženski

Scenograf: ing. arch. Viktor Molka

Režiser: Fran Žižek

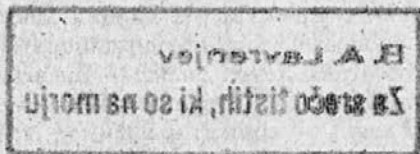
Haritonov Mihajil Mihajlovič, kapitan fregate	E. Gregorin
Šubin, kapitan korvete	S. Potokar
Klobukov Andrijuša, štabni strojnik	A. Valič
Maksimov Borjka, kapitan-poročnik	S. Sever
Borovski Aleksander Iljič, kapitan-poročnik	M. Furijan
Rekalo Miša, nadporočnik	S. Česnik
Lišev, nadporočnik	J. Cesar
Budkov Stjepan Vasiljevič, zastavnik	P. Kovič
Labinski, mornarski narednik	M. Bajc
Bojko, mornarski podčastnik	J. Lončina
Apanasenko, radiotelefonist	J. Zupan
Gorelova Jelena Vasiljevna, igralka frontnega gledališča .	M. Danilova
Šabunina Jevgenija Sergejevna, sanitetni kapitan	V. Juvanova
Haritonova, mati M. M. Haritonova	M. Nablocka

Častniki in moštvo Rdeče mornarice.

Dejanje se godi pozimi in pomladi 1943 na bazi odreda ob morju.

Inspicijent: Nace Simončič

Odrski mojster: Anton Podgorelec

Cena Gledališkega lista din 5.—

Lastnik in izdajatelj: Uprava Slovenskega Narodnega gledališča
v Ljubljani. Predstavnik: Juš Kozak. Urednik: Emil Smasek. —
Tiskarna Slovenskega poročevalca. — Vsi v Ljubljani.

GLEDALIŠKI LIST

SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1947-48

DRAMA

Štev. 11

Dr. Bratko Kreft:

B. A. LAVRENJEV

Boris Andrejevič Lavrenjev (izgovori Lavrenjov) spada med starejše pokolenje sodobnih sovjetskih pisateljev. Rodil se je 1892. leta v Hersonu v Ukrajini. Detinstvo je zvečina preživel na vasi. Desetletnik je stopil v hersonsko gimnazijo, iz katere pa je čez štiri leta ušel v Aleksandrijo, odkoder ga je italijanska policija spet napotila domov. Po končani gimnaziji je odšel v Moskvo, kjer se je vpisal na pravno fakulteto. V začetku prve svetovne vojne je še dovršil artilerijsko šolo. 1918. leta je stopil v Rdečo armado. Bil je član revolucijskega komiteja, višji uradnik ljudskega komisariata za prosveto, poveljnik oklepnege vlaka v Taškentu, urednik itd. Šel je skozi veliko šolo življenja ter skusil na samem sebi marsikaj, kar mu je prišlo pri pisateljskem delu prav.

Pesmi je začel pisati že leta 1910. Prvič se je pojavil v tisku 1912. leta, ko je objavil v zborniku »Žetev« (»Žatva«) ciklus pesmi. 1913. leta se je priključil moskovski skupini egofuturistov, ki so se zbirali okrog almanaha »Mezanin poezije«. Leta 1923. je poslednjič objavil nekaj pesmi v peti knjigi revije »Rdeča rovina« (»Krasnaja nov«). Nekaterim pesmim se pozna vpliv pesnika Nikolaja Štefanoviča Gumileva (1886—1921), najizrazitejšega zastopnika akmeistov, ki so bili veliki nasprotniki simbolizma, a so se prav tako kakor zadnji zapirali pred socialnimi vprašanji.

Oktobrska revolucija pa je kakor mnogo drugih preobrazila tudi Lavrenjeva, ki so ga kot pisatelja zamikali predvsem romantični in nevsakdanji motivi iz državljanske vojne. To je opaziti že v prvem njegovem delu, v povesti »Veter«. Njen junak je poveljnik mornarskega polka v Ukrajini Vasilij Guljavin, preprost in naturen fant, »sin vetra«, po srcu dober, a neugnan in nagel značaj, ki ne more obvladati svojih strasti. Zaljubi se v lepo, a razvratno in surovo atamanko, ki se mu je priključila s svojim oddelkom. Zaradi surovosti jo da Guljavin ustreliti, sam pa prestopi v uredništvo nekega

lista. Pisarniška služba pa mu ne prija, kakor ni prijala Lavrenjevu. Spet odide na bojišče. V spopadu z belogardejci sestrelji najprvo vse naboje, nato pa se nabode na tuj bajonet.

Snov iz državljanske vojne je obdelal v mnogih svojih povestih. Najbolj znane so »Enainštirideseti«, »Povest o preprosti stvari« in »Sedmi sopotnik«.

»Enainštirideseti« je prav za prav kratek roman, v katerem obravnava Lavrenjev vprašanje ljubezni in dolžnosti. Pred leti je izšel tudi v slovenskem prevodu. Kakor v povesti »Veter« je tudi v tem romanu vsebina zelo nenavadna, skoraj eksotična, kljub temu pa skoz in skoz realistična in verjetna, saj so se v državljanski vojni mnogokrat srečevala največja nasprotja in nenavadnosti.

V oddelku, ki šteje triindvajset rdečih vojakov, se bojuje tudi Marjutka. Izredno hrabra je, izvrstno jezdi in strelja. Ustrelila je že štirideset belih častnikov. Ko napadejo neko karavano, strelja spet na častnika, a ga ne zadene. To postane za njo usodno. Naložijo ji, da mora odvesti tega »enainštiridesetega« v glavno poveljstvo. Dobro ga zveže in straži. Na pohodu pa jih zaloti strašna burja, iz katere se rešita le Marjutka in njen jetnik, ki se rešita na samotni otok. V samoti se zaljubita drug v drugega. Častnik pripoveduje Marjutki o Robinzonu in jo prosi, da bi se skupaj umaknila na Kavkaz, kjer bi mogla živeti v miru in pokoju. Toda Marjutka ni takšnega kova človek. Zato ji ne gre v glavo, kako more nekdo misliti na idilično življenje, ko se ljudstvo bori na življenje in smrt za svojo svobodo. Premaga svoja ljubavna čustva in ko se bliža otoku neka ladja, ki bi mogla osvoboditi njenega jetnika, ga ustrelji.

V Marjutki je Lavrenjev upodobil tip revolucionarnega borca, ki čuti v sebi tolikšno etično odgovornost pred idejo revolucije, da zna zatreti tudi svoja srčna čustva. Posrečilo se mu je ustvariti v častniku zastopnika nasprotne plasti, ki more biti morda subjektivno simpatičen, toda njegova vloga v revoluciji je objektivno reakcionarna in kontrarevolucionarna. To spozna tudi Marjutka. Zato med njima ni sprave, kakor ni bilo sprave med kontrarevolucijo Denikinov, Kolčakov in Vranglov ter revolucijo, ki so ji načelovali takšni genialni misleci, kakršen je bil Lenin.

Lavrenjev se je odločno postavil na stran revolucije. V svojih povestih ne razglablja veliko o ideoloških vprašanjih, temveč prikazuje ljudi, ki jim je revolucija značaj in prвина. Z enako silo pa prikazuje tudi nasprotno stran, toda izhoda za njo ni. Mora propasti. To ni le uspeh moralne in idejne premoči posameznikov in množic, ki se bijejo za svobodo, to je tudi zgodovinska nujnost. V dneh revolucije ni mogoče biti izven dveh se bijočih strani, ali si

B. A. Lavrenjev

na eni ali pa si na drugi strani. Ne ljubezen ne prijateljstvo ne more tu odločati. Komunist Roman Rude in junker Vsevolod v povesti »Pelin trava« (»Polyn trava«) sta bila nekoč prijatelja, v revoluciji pa sta se znašla na nasprotnojučih si straneh in v boju drug proti drugemu padla.

V romanu »Polom republike Itlj« (»Krušenje respubliki Itl'«) je Lavrenjev napisal satiro-buffonado na razmere v tako imenovanih zapadno-evropskih demokracijah, koder kljub vsemu besedičenju in krasnoslovljenju o humanizmu in demokraciji vlada skrbno zakrinkana diktatura privatnega kapitala. Predsednik republike je socialni demokrat Atkin, ki pa je docela odvisen od generalov. Dejansko pa vlada denarni mogotec Antonij Bust, dokler ne izbruhne revolucija, ki pomeđe z vso šaro. Opis razmer v tako imenovani »demokratski republiki« je takrat v mnogem nalikoval na razmere v nemški (weimarski) republiki, danes pa spominja na laburistično vlado v Angliji.

Po mnenju sovjetske kritike je najboljšo delo prve polovice pisateljskega delovanja Lavrenjeva povest »Sedmi sopotnik«. Njen glavni junak je bivši carski general in profesor vojne akademije Edvard Pavlovič Adamov. V revoluciji se znajde na cesti in zamenjuje gumbe za moko. Nato pride v ječo. Pretresljivo je njegovo spoznanje, da je res pravica na strani revolucije. Zato razume, da

ga sovražijo. Sprva je hotel uiti v tujino, a mu je bilo težko zapustiti Rusijo. Ko pa doživi svoje veliko spoznanje in je povrh vsega še razočaran nad vedenjem nekaterih svojih prijateljev, se odloči, da ostane doma. Ko ga izpustijo, najde svoje stanovanje za zasedeno. Grozi mu beda. Vrne se v jetnišnico in prosi načelnika, naj ga vzame nazaj ali pa ga naj ustrelijo. Načelnik ga zaposli v pralnici in Adamov se čuti srečen. Njegova dobronamernost najde pametne ljudi. Kot specialist pride celo v generalni štab. Ko ga po nesreči ujamejo beli, bi se mogel rešiti, če bi vstopil v njih službo. Vendar tega ne stori. »Vi tega ne razumete. Ko leti skozi vseмир ogromno telo, pritegne v svoj krog tudi mala telesa, najsi jim bo to prav ali ne!« Beli ga zato ustrelje.

V smrt je šel mirno, kajti spoznanje resnice in logike dogajanja je bilo v njem večje kakor nagon po življenju. Adamov spominja nekoliko na znanega carističnega generala Brusilova, ki je v prvi svetovni vojni zadal nemški vojski nekaj hudih udarcev, iz čuta globokega patriotizma pa je pozneje stopil kot vojaški specialist v štab Rdeče armade, ker je spoznal, da je prava Rusija na strani revolucije. Zato si je nakopal veliko sovraštvo bele emigracije, ki mu njegovega koraka nikoli ni mogla odpustiti. V zadnji vojni se je velikokrat imenovalo v Sovjetski zvezi tudi njegovo ime, pisatelj Sergej Censki pa mu je posvetil cel roman.

Ob desetletnici Oktobrske revolucije je napisal Lavrenjev dramo »Prelom« (»Razlom«), ki je bila igrana z ogromnim uspehom po vsej Sovjetski zvezi. V dneh druge Domovinske vojne je služil pri vojni mornarici. Napisal je več povesti, črtic in člankov, ki jih je objavil v »Izvestjih« in »Rdeči mornarici« (»Krasnij flot«). Glavni deli iz doživljajev med sovjetskimi mornarji pa sta drami »Pesem o črnemorskih mornarjih« in »Za srečo tistih, ki so na morju«, ki je bila odlikovana s Stalinovo nagrado in ki je eden izmed največjih povojnih gledaliških uspehov sodobne sovjetske dramatike. Za literarne in vojaške zasluge v pretekli vojni je bil Lavrenjev odlikovan z redom Rdeče zastave, z redom Domovinske vojne in s kolajno »Za vojne zasluge«.

Snov iz Domovinske vojne je zajel tudi v svoji povesti »Neukrotljivo srce«, v kateri prikazuje heroja sovjetske zveze Ukrajinko Ljudmilo Pavličenko.

Lavrenjev je romantični socialni realist, ki rad prikazuje v okviru splošnih družbenih dogodkov individualne usode. Kot tak se nam predstavlja tudi v svoji drami »Za srečo tistih, ki so na morju«. Spreten je v izbiri snovi in zgodbe. Vedno najde kaj nenavadnega, za katerim pa se vendarle skriva objektivno družbeno dogajanje.

najsi je ta ali oni junak s svojo zgodbo še tako nenavaden. Zanimajo ga etična in psihološka vprašanja in rad postavlja skrajnost zoper skrajnost. S tem doseže tudi v svojih povestih velike dramatične učinke in napetosti. Vse te lastnosti njegovega književniškega dela so mikavne tudi za nesovjetskega bralca, zato so bila nekatera njegova dela prevedena v različne tuje jezike. Iz najboljših njegovih del veje človeška toplina, revolucijska strast in patriotizem sovjetskega pisatelja.

Fran Žižek:

NEKAJ MISLI OB UPORIZITVI IGRE »ZA SREČO TISTIH, KI SO NA MORJU«

Skoraj vse dosedanje uprizoritve sovjetskih in domačih iger po osvoboditvi so spremljale živahne polemike. Ta pojav dokazuje, da rase pri nas iz dneva v dan splošna odgovornost za kulturno tvorbo, ali v ožjem smislu — za umetniški prikaz naše kakor tudi sovjetske stvarnosti.

»Za srečo tistih, ki so na morju« je v letošnji sezoni prvi sovjetski komad našega repertoarja. Zato se mi zdi važno, da ob tej priliki prispevam k eventualni bodoči diskusiji nekaj svojih misli in pogledov.

Vsaka režiserska tvornost se da razdeliti na tri etape. Prva bi bila etapa dramaturške razčlenbe komada, določitev njegove vodilne ideje itd. V drugi etapi išče režiser primerna sredstva, s katerimi bi dramsko idejo najbolj izrazil, išče nov, zanimiv prijem, ki bi igro najbolj sugestivno in jasno približal občinstvu. Tretja etapa obsega realizacijo tega prijema.

Oglejmo si torej prvo etapo v zvezi z igro »Za srečo tistih, ki so na morju«. Priznam, da nisem bil nič kaj navdušen, ko sem komad prvič prebral in ga dramaturško razčlenil. Za režiserja je pač predvsem idealen tisti avtor, ki poleg tega, da prinaša zanimivo tematiko, obvlada dramaturgijo do vseh potankosti, torej umetnost, nenehno pritegovati pažnjo občinstva k dejanju na odru. Zanimiva tematika, dobro grajeno dejanje in krepko orisani značaji, to je prvo, kar zanima režiserja.

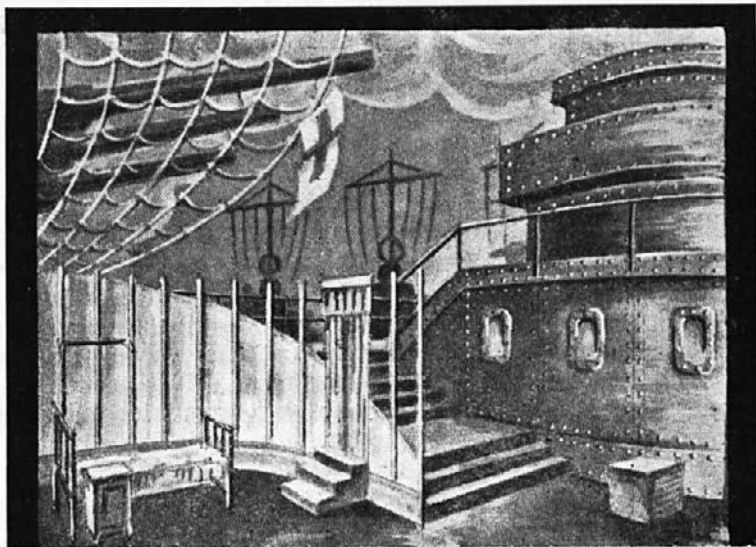
Igra »Za srečo tistih, ki so na morju« žal povsem ne ustreza tej idealni zahfevi. Tematika je sicer zelo tehtna, gradnja drame pa kaže nekatere šibkosti, na katere je opozorila tudi že sovjetska kritika. Namesto stroge dramske arhitekture imamo v tej igri bolj slučajno nizanje scen. Zato sem pri prvem branju imel vtis nekake

epično-lirične panorame mornarskega življenja. Verjetno je to posledica avtorjevih večkratnih predelav. V prvi avtorjevi koncepciji so namreč bile osebe, predvsem Borovski, slikane vse preveč shematično. Sicer je avtor to pozneje popravil, vendar so še marsikje ostanki, ki motijo enotnost komada. Zato sem se čutil upravičenega, da izvršim rahle korekture, ki so se omejile na nekaj črt. Tak nemotiviran ostanek prvotne koncepcije se mi je na primer zdel konec prve slike, kjer Labinski recitira Puškinovega »Kamnitega gosta«. Ta scena je bila prvotno aluzija na donhuanstvo Borovskega, kar v drugi koncepciji ni več njegova bistvena poteza. Borovski ni več moralno pokvarjen, temveč zgolj lahkomišeln. Sicer bi njegovi tovariši ne trpeli zaradi njega in se ne bi trudili spraviti ga zopet na pravo pot.

Sličnih nemotiviranih mest je v besedilu še več. Najbolj moteče pa so slučajnosti na koncu igre. Namesto da bi izid igre bil odvisen od neizprosne borbe značajev med sabo, je pri Lavrenjevu slučajnost. Prav zaradi tega vpliva Apanasenkova izpoved, ki prinaša razplet dejanja, neverjetno. »Kako bi se komad končal, če bi na primer Apanasenko umrl na posledicah poškodb ali pa v boju izgubil spomin? Resnica mora zmagati bolj neizbežno, tako neizbežno, kot dan porazi noč. Niti enemu moskovskemu gledališču se ni posrečilo verjetno prikazati ta prizor« piše I. Kruti v moskovski gledališki reviji »Teatr« (1947, šte. 2). Prav tako neverjetno je prisluškovanje Haritonova v isti sliki ali pa aretacija Borovskega po lastni ženi. »To je sentimentalnost, ki znižuje borbo idej in karakterjev v igri« (I. Kruti istotam).

Naše gledališče se je trudilo kolikor mogoče zmanjšati te slučajnosti, bodisi s črtanjem vseh mest, ki imajo zgolj anekdotaren, postranski pomen (na primer pripovedovanje Haritonova o komičnem dvoboju z Nemci, zgodba Labinskega o njegovi nesrečni ljubezni, nastop Oljenke, ki je črtan tudi v nekaterih sovjetskih variantah igre B. Lavrenjeva) ali pa s premišljeno igro igralcev. Tako na primer naš Haritonov že zdavnaj sumi Borovskega in mu je stalno za petami. Ker nima nobenih dokazov zoper njega, čaka na trenutek, ko se bo Borovskemu oglasila vest in se bo sam razkril. Po sceni v Domu Rdeče mornarice meni, da je ta trenutek blizu. Zato sledi Borovskemu v bolnico, kjer torej ne prisluškuje več tako slučajno kot je to v besedilu.

Vse te dramaturške pomanjkljivosti pa oblede spričo osnovne misli, ki to dramo visoko dvigajo nad kakršnokoli vojno reportažo. Avtorju je šlo predvsem za to, da nam prikaže visoko etiko sovjetskega človeka. V tej igri vidimo lep primer socialističnega realizma.

ing. arch. Viktor Molka: osnutek scene za VI. sliko drame
 »Za srečo tistih, ki so na morju«

katerega tematiko je karakteriziral L. Timofejev takole: »V središču pozornosti sovjetskih umetnikov je človek, ki se razodeva takšnega kakršen je v službi svojega ljudstva, na braniku svoje domovine, človek, ki je v dneh borbe s fašizmom pritegnil nase navdušeno pozornost sveta.«

Lavrenjev prikazuje v svoji drami cel kolektiv takih ljudi, ki znajo svoje osebne interese vedno podrediti skupni stvari. Edino Borovski se v svojem častihlepju pregreši proti etiki tega kolektiva in zagreši težak netovariški prestopak. Kolektiv ga kljub temu ne zavrne, temveč mu ponudi roko, da se popravi. Kolektiv sovjetskih ljudi v tej igri je sočustvujoč, njegova etika je višja kot je bila kdajkoli doslej, skratka — to je nova, socialistična etika, novi socialistični humanizem.

V svoji režiji sem se trudil gledalcu prikazati kolikor mogoče jasno prav to osnovno idejo komada. Kritika v Sovjetski zvezi je namreč zelo ostro spregovorila o nekaterih tamkajšnjih uprizoritvah tega komada. Tako na primer pravi, da je Moskovsko gledališče »Leninskega komsomola«, čigar visoko kvaliteto poznamo z gostovanja pri nas, v režiji I. N. Bersenjeva »javno deformiralo komad s tem, da je predvsem podčrtavalo njegovo zunanjo teatralnost.« Vsa insce-

nacija je po kritikah imela značaj hladnega častniškega obeležja. »Prikazana je bila lažna paradnost namesto poezije sovjetskega življenja«. (»Teatr« 1947. števil. 2.)

Da se izognemo podobnim spodrslijajem, sem se skupno z igralci prvenstveno trudil jasno in pravilno zastaviti značaje v odnosu do osnovne ideje. Takoj v začetku smo Haritonova označili za osrednjo vlogo. Konflikt med Borovskim in Maksimovom pa je služil zgolj za okvir, v katerem je lahko zablestela morala celotnega mornariškega kolektiva.

Zavedali smo se, da bo občinstvo verjelo v heroizem teh ljudi samo tedaj, če bodo odigrani naravno, brez vsakega patosa, pa tudi brez suhega, naturalističnega prikazovanja. Njihova govornica mora torej biti topel, občevalni jezik sodobne ruske družbe, nekoliko privzdignjen samo tam, kjer osebe sanjarijo o junaški borbi za sovjetsko bodočnost, vendar mora biti tudi to sanjarjenje zdravo in brez sleherne sentimentalnosti.

V mizansceni (t. j. kretanju igralcev na odru) smo se trudili biti čimbolj jasni in pregledni, vendar nam ni šlo samo za to, da je igralec v vsakem svojem nastopu dobro viden, temveč predvsem za to, da se tudi v grupiranju in distanciranju igralcev odraža osnovna ideja komada.

Pri oblikovanju scenske slike smo skušali doseči predvsem to, da gledalec niti za trenutek ne izgubi izpred oči potrebnega vzdušja celotne igre. To vzdušje pa tvorijo surova obala Baltika, zima in vojna. Inscenator Molka je moral rešiti še drug problem. Ker dramatik sam zahteva kolikor mogoče hitre spremembe, je inscenator skonstruiral za naš tehnično slabo opremljeni oder stalno praktikalno osnovo, v katero vstavlja le najbolj karakteristične detajle. Mogoče bo ta rešitev tu pa tam igralca nekoliko utesnjevala, v glavnem pa omogoča dinamično in razgibano razviti celotno igro.

Vsi elementi, ki sestavljajo uprizoritev (režija, govor, mizanscena) so imele edini namen, čim jasneje prikazati in občinstvu čimbolj približati osnovno misel avtorjevo. Koliko nam je to uspelo, presodi občinstvo samo.

ZANIMIVOSTI

Nagrajeni člani ljubljanske Drame. Komite za kulturo in umetnost vlade FLRJ je podelil prvo nagrado za dramsko igro tov. Stanetu Severju za vlogo Krutickega v komediji A. N. Ostrovskega »Še tak lisjak se nazadnje ujame«. Prešernove nagrade, ki jih podeljuje Ministrstvo za prosveto LRS pa so sprejeli: tov. dr. Bratko Krefc za dramaturško predelavo Levstikovega »Tugomera«, tov. Mira Danilova za vlogo Elmire v »Tartuffu« in tov. Ivan Levar za naslovno vlogo v »Tartuffu« ter za vlogo škofa Hildeberta v »Tugomeru«.

Jugoslovansko dramsko gledališče v Beogradu, čigar umetniški vodja je tov. Bojan Stupica, je začelo z rednimi predstavami. Kot slavnostna premiera je bila dne 3. aprila t. l. z velikim uspehom uprizorjena drama Ivana Cankarja »Kralj na Betanjovi« v režiji Bojana Stupice, ki je bil nagrajen od Komiteja za kulturo in umetnost vlade FLRJ za svojo režijo komedije A. N. Ostrovskega »Še tak lisjak se nazadnje ujame« v ljubljanski Drami.

Makedonsko Narodno gledališče iz Skoplja je gostovalo v Ljubljani od 12. do 14. aprila t. l. Najmlajše gledališče Jugoslavije je z velikim uspehom uprizorilo Nušičevo komedijo »Sumljiva oseba« in dve ruski klasični komediji, A. N. Ostrovskega »Donosno službo« in Gogoljevo »Ženitev«. Gledališče makedonskega naroda, ki deluje še le od osvoboditve Jugoslavije dalje, je pokazalo lepe uspehe svojega dela in bilo deležno toplih simpatij.

Gostovanje ljubljanske Drame v Mariboru je bilo dne 16. in 17. marca t. l. Dvakrat je bil na sporedu Levstikov »Tugomer« v dramaturški predelavi dr. Bratka Krefca in dvakrat Molièrov »Tartuffe«. V mariborskem »Vestniku« je dne 24. marca t. l. napisal kritik Oskar Hudales med drugim naslednje: »Ob obeh predstavah ljubljanske Drame nam je čudovito zapela slovenska govorica. Pri »Tartuffu« skoraj ni bilo čutiti, da je preveden. Zvenelo je, kakor da čuješ original. Še bolj pa sta moč in lepota slovenske govorice prišli do izraza pri »Tugomeru«, kar je končno razumljivo. Priznati je treba, da se igralci ljubljanske Drame v polni meri zavedajo velike odgovornosti, ki jo ima slovensko gledališče pri oblikovanju našega knjižnega jezika. Pri tem jih vodi ljubezen do materinščine, česar nam res ni bilo težko spoznati.

Ljubezen do snovi, ki so jo umetniško oblikovali, pa je tudi bila, ki jim je pomagala, da so — predvsem v »Tugomeru« — ustvarili tako dovršene odrske like, tako zveneč in sočen dialog, tako popolno oblikovane monologe in da so se znali izogniti vsakršnemu nepotrebnemu in puhlemu patosu. Prizor ob Tugomerovi smrti je

gledalce globoko dojmil prav zategadelj, ker so ga igralci odigrali umerjeno in s finim občutjem za realistično odrsko ustvarjanje. Isto bi lahko trdili za zaključno sceno s staro Vrzo.

Odlična igra v »Tugomeru« pa je hkrati bil tudi najvernejši odraz Kreftove mojstrske režije.

Takih predstav bi hoteli na našem odru videti še več. Zato nam bo ljubljanska Drama vselej dobrodošel gost. A ne samo to. Obiski ljubljanske Dramе bodo tudi našemu gledališču v pomoč. Z ozirom na veliko politično in kulturno poslanstvo, ki ga vrši mariborska gledališka družina, je takšna pomoč dvojno dobrodošla in dvojno potrebna.

»Raztrganci« Mateja Bora so izšli v češkem prevodu pod naslovom »Noc v Hlubokém« v založbi Svoboda v Pragi.

»Vsemu nakljub«, drama iz življenja brigadirjev pri gradnji mladinske proge, ki jo je napisal režiser ljubljanske Dramе Fran Žižek, je uprizorilo v avtorjevi režiji mariborsko gledališče.

»Vida Grantova«, drama Ferda Kozaka, je naslednja premiera naše Dramе. Režirā jo dr. Branko Gavella, inscenira Čoro Škodlar. Zasedba je naslednja: Mihael Grant, industrijalec — Ivan Levar, njegova popoli brata: Tomo Grant, arhitekt — Slavko Jan, Andrej Grant, študent — Branko Miklavc, Vida Grant, Mihaelova žena — A. Levarjeva, Gospa Borinova, njena mati — Mila Šaričeva, bivša strojepiska — Vladoša Simčičeva, gospod svetnik — Edvard Gregorin, advokat — Maks Furijan, gosposki človek — Stane Potokar, gospod zasebnik — Jože Zupan, prvo dekle — Mila Kačičeva, drugo dekle — Draga Ahačičeva, hlapec Luka — Aleksander Valič, služkinja — Ruša Bojčeva.

Ljubljanska Drama pripravlja kot naslednji premieri klasično komedijo R. A. Sheridana »Šola za obrekovanje« v prevodu dr. M. Šmalca in v režiji Frana Žižka ter dramo I. Turgenjeva »Mesec dni na kmetih« v prevodu Josipa Vidmarja.